La presidenta del Consell de Formentera, Alejandra Ferrer, i la consellera de Patrimoni, Raquel Guasch, han presentat avui una troballa arqueològica subaquàtica, qualificada d'extraordinària i inèdita pels experts, trobada aquest passat mes d'agost en aigües de Formentera, a la zona d'es Caló. Es tracta d'un conjunt d'elements, onze sabres, que, per la seva tipologia, són compatibles amb sabres rectes de principis del segle XIX. Alejandra Ferrer i Raquel Guasch han estat acompanyades a la presentació per Javier Rodríguez Pandozi, arqueòleg submarí i president de l'Institut Balear d'Estudis en Arqueologia Marítima (IBEAM), i Manel Guasch, patró del vaixell que va a trobar el primer sabre.

La presidenta del Consell de Formentera, Alejandra Ferrer, ha destacat en roda de premsa la importància d'aquesta troballa inèdita a les Illes i ha agraït l'ajuda de les persones i entitats que han col·laborat en els treballs d'extracció. "Aquest conjunt arqueològic que passa a formar part del patrimoni històric de Formentera, es dipositarà en el MAEF, encara que en un futur quan tinguem un museu que les pugui acollir amb garanties tornaran a Formentera", ha dit la presidenta.

Per la seva banda, la consellera de Patrimoni, Raquel Guasch, ha destacat la col·laboració entre les institucions, la col·laboració ciutadana i el treball realitzat des del Consell de Formentera "per fer la intervenció arqueològica preventiva d'urgència per tal de garantir la salvaguarda dels objectes localitzats". Guasch ha demanat que la gent que es trobi algú resta arqueològic, es posi en contacte amb l'àrea de Patrimoni del Consell de Formentera.

Una troballa casual

El passat 15 d'agost Manel Guasch i Guillermo de Barnola buscant un objecte que se'ls havia caigut del seu vaixell al mar, varen localitzar de manera casual, a la zona des Caló, el que semblava ser una espasa de cronologia moderna. Immediatament informaren de la troballa a Comandància de Marina i al Consell de Formentera, que té atribuïdes les competències en matèria de patrimoni històric, i traslladaren l'objecte al Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera (MAEF), la institució de referència per a Formentera pel que fa al dipòsit i custòdia de materials arqueològics.

Una vegada efectuada la comunicació de la troballa, el Consell de Formentera va iniciar actuacions encaminades a documentar i estudiar l'indret.

Entre el 26 i el 29 d'agost un equip de bussos del GEAS de la Guàrdia Civil es va desplaçar fins a la zona juntament amb un arqueòleg de l'IBEAM, associació que des de l'any 2015 elabora la Carta arqueològica subaquàtica de Formentera. La immersió va permetre localitzar un nou conjunt d'elements arqueològics compatibles, per tipologia, amb sabres rectes de principis del segle XIX.

Una vegada vist l'informe i la proposta d'actuació presentada per l'IBEAM arran de la inspecció, el Consell de Formentera va autoritzar una intervenció arqueològica preventiva d'urgència per tal de garantir la salvaguarda dels objectes localitzats i per determinar l'existència d'altres restes arqueològiques.

Aquesta intervenció d'urgència la dugueren a terme dos arqueòlegs i una restauradora de l'IBEAM els dies 31 d'agost i l'1 de setembre i va consistir en l'extracció de la totalitat del conjunt de sabres documentats, 10 en total.

Aquestes peces seran traslladades al MAEF, on quedaran dipositades en compliment del que estableix la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, i el Decret 14/2011, de 25 de febrer, pel qual s'aprova el reglament d'intervencions arqueològiques de les Illes Balears.

Tenint en compte l'excepcionalitat d'aquest conjunt d'elements arqueològics a les Pitiüses, el MAEF ha ofert fer-se càrrec de les tasques de restauració, si bé la proposta final de conservació i restauració s'acabarà de definir una vegada estudiat amb deteniment l'estat actual dels béns i tenint en compte també els informes tècnics derivats de la intervenció arqueològica d'urgència.

“Paral·lelament, l'Ibeam amb el suport del GEAS, continuen realitzant prospeccions arqueològiques a la zona per tal de comprovar si existeix cap derelicte que es pugui relacionar amb el conjunt de béns localitzats”, segons ha explicat l’arqueòleg Javier Rodríguez.

Col·laboració ciutadana

La col·laboració ciutadana ha resultat clau per documentar i protegir aquestes restes arqueològiques, ja que la informació facilitada per les persones que localitzaren el primer objecte va permetre plantejar, autoritzar i dur a terme aquesta intervenció arqueològica d'urgència vinculada al projecte de Carta arqueològica subaquàtica de Formentera, promogut pel Consell i que porta a terme el mateix IBEAM des de 2015.

És per això que des del Consell de Formentera es recorda la importància de comunicar a l'àrea de Patrimoni Cultural del Consell qualsevol informació referent a localització de restes arqueològiques subaquàtiques, per tal que posteriorment es puguin realitzar les actuacions oportunes encaminades a documentar-les i protegir-les, com a part integrant del patrimoni cultural de Formentera.

A més del suport proporcionat pel GEAS de la Guàrdia Civil i de la Comandància Naval, també han col·laborat amb mitjans materials la naviliera Trasmapi i el centre de busseig Formentera Divers, empreses que ja han col·laborat anteriorment en les diferents campanyes de la Carta arqueològica subaquàtica.

16 de setembre de 2019
Àrea de Comunicació
Consell de Formentera